

VIJESTI IZ INOZEMSTVA

SMOTRA CRKVENIH ZBOROVA HRVATSKIH KATOLIČKIH MISIJA U NJEMAČKOJ

Smotre crkvenih zborova (Mannheim 13. prosinca – odrasli; Stuttgart 20. prosinca – mladi; Frankfurt 31. siječnja 1999. godine – dječji) su pastoralna novost i osvježanje u pastoralu hrvatskih katoličkih misija u Njemačkoj. Svrha tih smotri: promicanje liturgijske zbarske glazbe i zbarske duhovne glazbe općenito, poboljšanje kvalitete bogoslužja i susreti. Na prvoj smotri odraslih zborova u Mannheimu nastupilo je 11 zborova, u Stuttgartu sedam zborova mladih, a u Frankfurtu devet dječjih zborova

U crkvi Sv. Duha u Mannheimu, u kojoj Hrvati svake nedjelje slave misu u 12 sati, održana je 13. prosinca prva *Smotra crkvenih zborova hrvatskih katoličkih misija u Njemačkoj*. Smotru je priredio *Hrvatski dušobrižnički ured* iz Frankfurta u suorganizaciji *Hrvatske katoličke misije Mannheim*. Pjevačice i pjevače iz jedanaest misija (Duesseldorf, Fosenheim, Wiesbaden, Hamburg, Gaggenau-Rastatt, Walblingen, Stuttgart, Offenbach, Frankfurt, Ludwigshafen, Mannheim) u prepunjoj crkvi i u blagdanskom raspoloženju pozdravio je najprije domaćin, vlč. Vinko **Radić**, voditelj Misije Mannheim. Misu je predvodio fra Josip **Klarić**, delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj, a suslavili su dr. Josip **Mrkonjić**, voditelj Misije Hamburg, i fra Anto **Batinić**, urednik *"Žive zajednice"*. Delegat Klarić je u propovijedi naveo i svrhu održavanja smotre crkvenih zborova: odavanje hvala i slave Bogu, poticanje na obraćenje i pobožnost, promicanje liturgijske zbarske glazbe i zbarske duhovne glazbe općenito, navješćivanje Božje dobrote i poboljšanje kvalitete bogoslužja u našim zajednicama.

"Vi propovijedate Evanđelje na svoj način i preko pjesme ljude privlačite k Bogu. Neka vam u tomu uzorom budu nebeski zborovi anđela. Vi ste živa pjevajuća Crkva, koja s anđeoskim zborovima čini veliki pjevački zbor. Slavite i veličajte Boga svojim pjesmama i pjevajte mu pjesmu novu." – poručio je Klarić.

Pod misom su pjevali zajedno svi zborovi i puk u crkvi. Na orguljama je svirala s. Pavlimira **Šimunović**, a izvedbom je ravnao maestro Ivan **Žan**.

Odmah nakon mise slijedila je smotra. Svaki zbor je izveo po dvije skladbe duhovnoga značaja (liturgijske i prigodne). Na programu su bile dvoglasne, troglasne i četveroglasne skladbe domaćih i stranih autora.

Obogaćenje smotre su osobito skladbe domaćih autora. *"Hvalospjev hrvatskom narodu"* (P. Crnkovački), *"Isus Krist"* (A. Klobučar), *"Sva naša proljeća i cvijeća"* (Š. Marović) i oratorijska skladba *"Na obalama rijeka babilonskih"* (I. Žan).

Na kraju smotre delegat Klarić je zahvalio svim pjevačicama i pjevačima i voditeljima svih zborova podijelio spomenice na tu prvu smotru crkvenih zborova hrvatskih katoličkih misija u Njemačkoj. Potom su svi zborovi, pod ravnanjem maestra Žana, za kraj otpjevali svečanu skladbu *"Laudate omnes gentes"*. Pjevala je zapravo cijela crkva, koja je toga dana bila prepuna pjesme, radosti, topline i svjetla. S pravom se može kazati da nismo ni znali koji potencijal i koje bogatstvo liturgijske glazbe i pjesme imamo u našim misijama. Taj potencijal je trebalo javno pokazati, a tim bogatstvom se javno podičiti. Upravo je to učinjeno ovom smotrom. Isplatio se trud pjevača, kao i njihovih voditelja.

Iako se radilo o zborovima odraslih, u mnogim je zborovima bilo vrlo mladih pjevačica i pjevača. Sigurno je, međutim, da je najstariji pjevač bio gosp. **Cvitanović**, rođen 1925. godine pokraj Mostara, koji je nastupio u zboru iz Ludwigshafena.

Misija Mannheim je u svojim prostorijama, nakon službenog programa, priredila zakusku za sve zborove, gdje se spontano razvila pjesma i nastavilo veselje. Toga dana se pokazalo da hrvatski iseljenici i radnici već više desetljeća pjevaju liturgijske i duhovne pjesme na obalama rijeka njemačkih, od njemačkoga sjevera do juga, te da i na taj način iskazuju svoju vjeru u Boga, kao i čežnju za domovinom.

Anto Batinić i Ivan Žan

PRVA SMOTRA DJEČJIH ZBOROVA HRVATSKIH KATOLIČKIH MISIJA U NJEMAČKOJ

Frankfurt, 1. 2. 1999. (IKA) – Prva smotra dječjih zborova hrvatskih katoličkih misija u Njemačkoj održana je 31. siječnja u frankfurtskoj katedrali sv. Bartolomeja. Smotra je započela pozdravom župnika fra Leona **Delaša**, te dječjom misom koju je predvodio i propovijedao fra Josip **Klarić**, delegat za hrvatske svećenike u Njemačkoj. Misno pjevanje izveli su svi zborovi pod ravnanjem s. Pavlimire **Šimunović** i orguljaškom pratnjom s. Nevenke **Tadić**. Nakon mise uslijedili su nastupi osam dječjih zborova iz misija: Augsburg, Mainz, Hamburg, Offenbach, Sindelfingen, Ruesselsheim, Stuttgart i Frankfurt. Svaki zbor izveo je po dvije liturgijske pjesme, koje su skladali hrvatski autori.

Svim voditeljima dječjih zborova delegat Klarić uručio je prigodne spomenice, a potom su se svi okupili na zajedničkom druženju u prostorijama *Hrvatske katoličke zajednice* iz Frankfurta. Smotre zborova pastoralna su novost u hrvatskom dušobrižništvu u Njemačkoj, a služe poboljšanju kvalitete i liturgijske i duhovne pjesme u hrvatskim misijama.

PJEVAČI U NJEMAČKOJ I BELGIJI

Mješoviti župni zbor sv. Cecilije iz Supetra, koji je od 21. do 29. listopada boravio u Njemačkoj i Belgiji, održao je na poziv Guntrama **Weitzela**, predsjednika *Katoličkog karnevala* iz Stadtallendorga, u župnoj crkvi sv. Katarine koncert liturgijskih pjesama. Na koncertu su nastupili s po dvije skladbe i sami domaćini: *Muško pjevačko društvo* i *Ženski zbor sv. Katarine*. Članovi Katoličkoga karnevala priredili su pjevačima iz Supetra izvrsnu dobrodošlicu, pokazali samo mali dio svoga repertoara i dali novčanu pomoć za restauraciju Nakićevih orgulja.

U Flandriji (Belgija) simpatične Supetrane ugostili su članovi *SPES-a* iz Aalsta, dobrotvorne organizacije za pomoć zemljama Istočne Europe. Zbor sv. Cecilije posjetio je poznatu kliniku u Aalstu i u bolničkoj kapeli pjevao na jutarnjoj nedjeljnoj misi za bolesnike i bolničko osoblje. Istog dana navečer u crkvi sv. Josipa supetarski je zbor pjevanjem sudjelovao na misi, a nakon toga priredio koncert crkvenih pjesama stranih i domaćih skladatelja. Sutradan je pjevačima Supetra organiziran izlet u grad Brüssel. Koncert duhovnih i dalmatinskih pjesama održan je posljednje večeri u gradskome Filatelističkom klubu.

Posljednji dan boravka u Flandriji bio je u znaku bratimljenja s gradom Oudenburgom. Župnik Philippe **Vindevogel** sa svo-

jim je vjernicima u župnoj crkvi u West Kerke i uz zvuke zvana svečano dočekao svoje prijatelje iz Hrvatske. Desno od glavnoga oltara postavljena je hrvatska zastava. Izmijenjeni su pozdravi župnika domaćina i župnika Supetra don Andrije Ursića. Potom je zbor zapjevao nekoliko liturgijskih pjesama i duhovnih šansona. U gradskoj vijećnici u Oudenburgu obavljen je svečani čin bratimljenja sa župom Supetar. U nazočnosti gradonačelnika i članova Gradskog poglavarstva održani su obostrani govori i izmijenjeni darovi.

Zbor sv. Cecilije okuplja više od 50 pjevača i pjevačica koje vode dirigentica Marija Kelava, orguljašica s. Silvana Jukić i stručna savjetnica prof. Vesna Vladislavić.

Glas Koncila

ODLAZAK JEDNOG OD NAJVEĆIH SKLADATELJA "GOSPELA"

Washington, 29. 1. 1999. (IKA) - U crkvi sv. Augustina u Washingtonu 28. siječnja pokopan je jedan od najpoznatijih i najcjenjenijih skladatelja duhovne crnačke glazbe, "gospel music"-a prema katoličkoj predaji, Leon Roberts. Roberts je umro 22. siječnja od raka želuca u dobi od 48 godina.

Sedamnaest je godina, od 1977. do 1994. godine, bio zborovoda i odgovoran za liturgijsku glazbu u crkvi sv. Augustina. Potom je otišao u New York gdje je vodio "Gospelski zbor" tamošnje bogoslovije, a protekle mu je godine newyorški nadbiskup kardinal John O'Connor dodijelio nagradu koja se dodjeljuje u povodu "Mjeseca crnačke povijesti" zbog njegova prinosa liturgijskoj glazbi.

Roberts je u svijetu liturgijske glazbe poznat zbog svojeg rada na prvome katoličkom afro-američkom himnu "Lead Me, Guide Me", kao i po skladanju "Mise sv. Martina de Porresa", "Mise sv. Augustina" i brojnih glazbenih ostvarenja koja su objavljena u više albuma. Dugo je surađivao s katoličkim skladateljem Davidom Haasom, te je svim silama nastojao širiti crnačku katoličku liturgijsku glazbu.

LITURGIJSKA GLAZBA U HRVATSKIM KATOLIČKIM ZAJEDNICAMA U NJEMAČKOJ

Neovisno o tome kada su osnovane hrvatske katoličke zajednice u Njemačkoj, u svakoj od njih prisutna je liturgijska glazba kao sastavni dio nedjeljne i blagdanske liturgije. Podemo li od crkve do crkve gdje se slavi euharistija, čut ćemo hrvatsku riječ te hrvatsku pučku liturgijsku pjesmu. Ponegdje ćemo čuti koralne napjeve i zbarsko višeglasno pjevanje.

Glazbeni rad pri hrvatskim katoličkim zajednicama pao je u dio pastoralnim suradnicama i suradnicima, koji uz druge pastoralne dužnosti vode crkveno pjevanje ili orguljaju. Neki od njih vještiji su pjevanju drugi opet sviranju ili vođenju zbora. Svatko je od njih radeći u svojoj zajednici vježbao, radio, glazbeno pridonosio onoliko koliko je mogao, poznavajući sredinu u kojoj djeluje godinama, ali i svoje osobne mogućnosti i afinitete prema liturgijskoj pjesmi, popijevci, zbarskoj skladbi...

Dakako, teže je pronaći pjevače i osnovati zbor u manjim zajednicama, ipak i tamo se čuje hrvatska liturgijska pjesma i raste nada u promicanje liturgijskog pjevanja. Većim je zajednicama palo u dio da lakše pronalaze pjevače, što ih s druge strane obvezuje na kontinuiran rad u pjevanju kako pučkih pjesama, tako i koralnih i zbarskih napjeva.

Dati priliku djeci i mladima

Iako se u našim zajednicama tijekom liturgije najčešće čuje pučka pjesma, u nekim zajednicama čuju se također dječji napjevi a ponegdje i liturgijska pjesma koju izvode mladi. U nekim zajednicama postoje i tzv. dječje mise i mise uz glazbu mladih. Od dječjih misa koje možemo čuti u našim hrvatskim zajednicama tijekom liturgije svakako treba spomenuti dječju misu M. Nardellia, A. Klobučara te napjev iz *Cithare octochorde* za misu s djecom (*CO, Slavimo Boga* br. 690, priredio Izak Špralja).

Novijeg je datuma *Hrvatska misa za mlade* I. Žana, koju su zajedno izveli mladi hrvatskih kat. zajednica u sklopu 27. susreta mladih u Offenbachu (2. 5. 1998.). Ponegdje mladi prate svoje pjevanje uz tambure, gitare, orgulje, violinu, flautu ili druge instrumente. Uvažavajući norme crkvenog pjevanja, dobro je zadržati napjeve i pjesme koje su godinama bile molitva i pjesma sadašnjim i bivšim generacijama. Ipak, vodeći brigu o liturgijskom činu, potrebno je tragati za novijim napjevima i skladbama. Moguće je također obraditi određene napjeve i načinom izvedbe približiti ih djeci i mladima. Mladi traže nove puteve u svemu pa tako i u glazbi. Mlade treba prihvatiti te im dati prostor i mogućnost da mladenačkim zanosom, pjesmom i svirkom hvale Boga. Spomenuti susret mladih u Offenbachu bio je jedan od uspješnih pokušaja sinteze pjesme, svirke, pokreta i ritma u liturgiji namijenjenoj mladima.

Zbarsko pjevanje

Od najranijih početaka u našim zajednicama postojale su skupine pjevača koje su najčešće jednoglasno ili dvoglasno doprinosile liturgijskom pjevanju. Zahvaljujući angažiranom radu zborovoda i orguljaša, danas u našim zajednicama susrećemo ove vrste zborova:

- a) dvoglasne (dječji, ženski, muški ili mješoviti),
- b) troglasne (dječji, ženski, mješoviti) i
- c) četveroglasne (najčešće mješoviti, rjeđe muški, vrlo rijetko ženski).

Ovisno o vrsti i mogućnostima zbora, kao i sposobnostima i angažiranju zborovode mogu se čuti dvoglasne, troglasne i četveroglasne skladbe kako domaćih tako i stranih autora. (Rjeđe se čuje pjevanje solista-profesionalca uz zbarsku ili orguljsku pratnju). Većina zborova izvodi homofone a rjeđe polifone skladbe i napjeve.

Od pučkih misa zborovi najčešće pjevaju Peranovu, Leščanovu, Milanovićevu, Klobučarevu i Glibotičevu misu. Od koralnih misa ponekad se izvode *Missa de Angelis* i *Missa mundi*. Također se izvode koralni napjevi najčešće u prvom, petom, šestom i osmom tonusu. Od troglasnih misa također se povremeno izvode Vidakovićeva, dok se od četveroglasnih može čuti Matzova i Glibotičeva misa.

Iako zborovi najčešće pjevaju uz orguljsku pratnju, može se čuti i pjevanje bez pratnje (a cappella). Rjeđe se čuje pjevanje zbora uz druge instrumente (primjerice tambure).

Uloga Mate Leščana

Osobito zaslužan za razvoj liturgijskog pjevanja u Frankfurtu u diljem Njemačke je preminuli maestro prof. Mato Leščan, skladatelj, orguljaš i zborovoda koji je niz godina djelovao pri HKZ Frankfurt (1977. – 1990.). Svojim radom ostavio je neizbrisiv trag u hrvatskom liturgijskom glazbenom stvaralaštvu. Dao je ogroman doprinos kako zbarskom tako i pučkom litur-